

ಪ್ರಯಾಣ

ಕಾನಿ ಸಂಭಾವಿತರು

-ಮೇಘ

ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಗಾಂಧಿ

-ಆಶಾ

ಸ್ವಂದನ

-ಸುಪರ್ಣ, ರಾಜೀವ

ವಿಜ್ಞಾನ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ

-ನೇಮಿಪಂಥ

ಮನೆ 'ಚಿಳಗು'ವವರು

-ಭಾರತಿ

ಕಣ್ಣು ಮತ್ತು ಸಿನಿಮಾ

-ಗಂಗಾಧರ ಮೊದಲಿಯಾರ್

ಬಾಸಗಿ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ . . . .

ಸಂಪುಟ 1 ಸಂಚಿಕೆ 6

* 'ಪ್ರಿಯಸಂಗಾತಿ'ಯನ್ನು ಪಡೆದುಬಯಸುವವರು ದಯವಿಟ್ಟು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಗಳನ್ನು ಎಂ.ಓ./ವ್ರಾಫ್ಟ್ ಮೂಲಕ ಕಳುಹಿಸಿ.

ಜಾಗೃತಿ ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ
221, 4ನೇ ಮೇನ್, ವೈಯಾಕಾವಲ್,
ಬೆಂಗಳೂರು-560 003.

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ

ಎನ್. ಗಾಯತ್ರಿ, ಡಾ|| ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಬಿಸ್ವಾಸ್,
ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಭಾರತಿ,
ಎಲ್. ಎನ್. ಶ್ಯಾಮಲಾದೇವಿ, ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ.

ಕಲೆ : ಚಂದ್ರನಾಥ್

ಪ್ರಸಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ : ಎನ್. ಶಾಂತಾ

ಚಂದಾ ವಿವರ

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ : 10 ರೂ.

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ : 1-50 ರೂ.

Printed at ILA Printers. 153 8th cross,
Chamarajpet, Bangalore-18 and published
by Dr. G. Ramakrishna on behalf of Jagruthi
Mahila Adhyayana Kendra, 221, IV Main,
Vyalikaval, BANGALORE-3

Editor : N. Gayathri

ನಿಮ್ಮೊಳಗೂ ಹೊಸ ವರ್ಷದ ಶುಭಾಶಯಗಳು.
'ಪ್ರಿಯಸಂಗಾತಿ'ಯ ಈ ಆರನೆಯ ಸಂಚಿಕೆ ನಿಮ್ಮ ಕೈ
ಸೇರುತ್ತಿದೆ. ಆರೂ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಂದಿ
ದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಹಕಾರ ಕಾರಣ. ಈ
ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಒಗೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು,
ಇನ್ನಷ್ಟು ಸತ್ವಯುತವಾಗಿಸಲು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಹಕಾರ
ತೀರ ಅಗತ್ಯ. ಹೆಚ್ಚು ಚಂದಾದಾರರನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ
ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಜಾಹೀರಾತುಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿ
ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು
ದಯವಿಟ್ಟು ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸಿ. ಪತ್ರಿಕೆ ಹೆಚ್ಚು
ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬರಲು ಲೇಖನಗಳು ಹಾಗೂ ಅವಕ್ಕೆ
ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಿ
ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಚರ್ಚೆ ಬೆಳೆಯುವುದು.
ಅಶಕ್ಯ ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಆಸಂಭವ.
ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನೀವೆಲ್ಲಾ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ
ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಆವೇಶ.

'ಪ್ರಿಯಸಂಗಾತಿ' ಎರಡನೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡು
ವಾಗ ಹೊಸ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಬರಲಿದೆ. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ
ನಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲು ನಾವು ಸಮರ್ಥರಲ್ಲ. ಆದ್ದು
ರಿಂದ ವಿನಾಕಾರಣ ನಮಗೆ ಆ ಹೆಸರನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸ
ಲಾಗಿದೆ. "ಅಚಲ" ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ನೂತನ
ನಾಮಧೇಯ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಆಚಲವಾದ ಬೆಂಬಲ
ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿ.

'ಸಂಗಾತಿ' ನಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಸಂಚಿಕೆ. ಆ
ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಚಂದಾದಾರರಾಗಿದ್ದವರಿಗೆ ಪ್ರಥಮ
ಸಂಪುಟದ ಎಲ್ಲ ಸಂಚಿಕೆಗಳೂ ಸಂದಿವೆ. ಅವರ ವಾರ್ಷಿಕ
ಚಂದಾ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿದಿದೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಎರಡನೆಯ
ಸಂಪುಟಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು ನೀಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು
ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಾರೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆ ನಮ್ಮದು. ಚಂದಾ
ಹಣವನ್ನು ಚೆಕ್ ಅಥವಾ ಮನಿಆರ್ಡರ್ ಮುಖೇನ
ಕಳಿಸಿ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಚೆಕ್ ಮುಖೇನ
ಹಣ ಕಳಿಸುವವರು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಕಮಿಷನ್‌ಗಾಗಿ ಎರಡು
ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹಣ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದು
ವಿನಂತಿ.

ಕೆಳದ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳ ಹಿಂದೆ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟಿನ ಚರಿತ್ರಾರ್ಥ ತೀರ್ಪಿನಿಂದಾಗಿ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶಾಬಾನೋ, ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಈಗ ಮತ್ತೆ ಸುದ್ದಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟಿನ ಈ ತೀರ್ಪು ಶರಿಯತ್ ವಿರೋಧಿಯೆಂಬ ಅರಿವು ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅವರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿರುವ ಕಾರಣ. ಆದರೆ ವಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಮಗನ ಒತ್ತಾಯ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟಿನವರಿಗೂ ಅಪೀಲು ಕೊಂಡೊಯ್ದ ಶಾಬಾನೋ ಮೇಲೆ ಮುಸ್ಲಿಂರು ತಿರುಗಿಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದೋರಿನ ಒಂದೂವರೆ ಲಕ್ಷ ಮುಸ್ಲಿಂರು ಅವರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರದ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಮೌಲ್ವಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಶಾಬಾನೋ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟಿನಿಂದ ತನ್ನ ಅಪೀಲನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆದೇಶದಂತೆ ಬರಬೇಕಾದ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವೆಚ್ಚವಾಗಿ 10,000 ರೂಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ನಿರ್ವಹಣಾಭತ್ಯೆ ಶರಿಯತ್ ವಿರೋಧಿ ಎಂದು ಶಾಬಾನೋ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರೂ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. 1975 ರಿಂದ ಇದುವರೆಗೆ 25,000 ರೂ. ಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣಾಭತ್ಯೆ ಯಾಗಿ ಶಾಬಾನೋ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಹಣ ಅವರು ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವರೇ? ನಿರ್ವಹಣಾ ಭತ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅರ್ಧಹಣವನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟಿನ ತೀರ್ಪನ್ನು ಪಾಕ್ಷಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತಲ್ಲವೇ ?

ಶಾಬಾನೋ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟಿನ ತೀರ್ಪನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ರಹಸ್ಯ ಈಗ ಬಯಲಾಗಿದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖವಾಡ ಹೊತ್ತು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಮುಖವಾಡ ಮತ್ತೊಂದಿದೆ. ಅಧಿಕಾರಾಕಾಂಕ್ಷಿ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು 'ವೋಟಿನ ಬ್ಯಾಂಕ್'ಗಳಾದ ಮುಸ್ಲಿಂರಿಗೆ ಶರಿಯತ್ ವಿರೋಧಿಯಾದುದನ್ನು ತಾವು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ! ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆದ ಘಟನೆ ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮಂತ್ರಿ ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಆಳ್ವಾ ಅವರು ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಘಗಳ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ "ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕೇಳಾಗಿ ಕಾಣುವ ಜಾಹೀರಾತನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ" ಎಂದು ಕರೆಯಿತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಘನತೆ, ಗೌರವದ ಬಗ್ಗೆ ತಮಗಿರುವ ಅಖಂಡ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ಅಂದೇ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಾ ರಂಭದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂರನ್ನದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಮುಸ್ಲಿಂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾನೂನಿಗೆ ಕೈಹಾಕುವುದಾಗಲೀ, ಶರಿಯತ್ ವಿರೋಧಿಯಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಾಹೀರಾತುಗಳಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಶೋಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಮಹಿಳಾ ಮಂತ್ರಿಗೆ ಬೃಹತ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳಾ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಶರಿಯತ್‌ನಿಂದ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯದ ಅರಿವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದು ಒಂದು ಪುಣ್ಯ ! ಈ ರೀತಿಯ ದ್ವಂದ್ವ ನೀತಿಯ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟ ಜರೂರು ಆಗಬೇಕು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ' ಮೇಳ ಇಂದು ಅಗಬೇಕಾ
ಗಿರುವ ಸಮಾಜದ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗೆ ಹಿಡಿದ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಾಗಲಿದೆ.
ತಮಗೆ ಕೇವಲ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಯೋಚನೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೂ ಕಳಕಳಿ
ಯಿದೆಂಬುದು ಜಾಗೃತಿ ಬಾರಿಸಿದವರೂ, ತುತ್ತೂರಿ ಉದಿದವರೂ 'ತೋರಿಸಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ಗಾಬರಿ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮಾರಂಭದ ಅತಿಥಿ, ಅಭ್ಯಾಗತರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ರೇಷ್ಮೆ
ಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾದ ಮಹಿಳಾಮಣಿಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಬೇಕೆನ್ನುವ ಈ ಸುಸಂಸ್ಕೃತರಿಗೆ
ಪಾಲಿ ಕೊಡಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹೆಂಗಸರ ಬೇಡಿಕೆ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರ
ಪ್ರದರ್ಶನದ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಪರ ಮಹಿಳೆಯರ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸದೆ
'ಬೇಕಾದರೆ ಕಪ್ಪು ಬಾವುಟ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ' ಎಂದು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಉತ್ತರಿಸುವ
ಮಂತ್ರಿ ಮಹೋದಯರ ಕುಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಕ್ಷಮ್ಯ. ತಮ್ಮ ಪುಟ್ಟ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಇಡೀ
ವಿಶ್ವವೆಂದುಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಕೂಪಮಂಡೂಕಗಳಿಗೆ ಹೊರಗಿನ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ,
ಬೇಗೆಯೂ ತಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗೋಷ್ಠಿಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ
ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದವಲ್ಲದೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ
ಬದಲಾವಣೆಯ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾರದೆ ಹೋದವು. ಯಥಾಪ್ರಕಾರ
ನಡೆದ ಮಹಿಳಾಗೋಷ್ಠಿ ಹೊಸದೇನನ್ನೂ ಹೇಳದೆ, ನಿಂತ ನೀರಾಗಿರುವ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ
ಸ್ಥಿತಿಯ ಸಂಕೇತವಾಯಿತು. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಸದಿಸಲು ಅವರಿಗೂ ಒಂದು ಗೋಷ್ಠಿ
ನಡೆಸಿ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಯಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರ ಎಂದಿನ ಶೈಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ
ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಹಲವು ಮುಖಗಳನ್ನು ಅವರ ಪ್ರತಿಭಾ
ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅಂದಾಜು ಮಾಡದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ
ವಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವೈವಿಧ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ
ವರೆಗೂ ಇಂತಹ ಗೋಷ್ಠಿ, ಸಮಾರಂಭಗಳು ಅನುಪಯುಕ್ತವೂ, ಅರ್ಥಹೀನವೂ ಆಗುವುದ
ರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಎಂತಹ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೇಕು? ಅದರತ್ತ ಹೇಗೆ ಸಾಗ
ಬೇಕು? — ಎಂಬುದು ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸವಾಲು.

ಗಾಯತ್ರಿ ಎನ್.

ಚಂದಾ ನವೀಕರಿಸಿ

ನೊದಲ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಚಂದಾದಾರರಾಗಿರುವವರ ಚಂದಾಹಣ
ಮುಗಿದಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಚಂದಾ ನವೀಕರಿಸಿ.

ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಗಾಂಧೀಜಿ

ಭಾರತದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಬಂದ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಂತಹ ಮಹಾನ್ ನಾಯಕರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ ಮುಕ್ತ ಚಿಂತನೆ ಅವಶ್ಯಕ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜನತೆಯ ಆಸ್ಥೆ, ಸಂವೇದನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ, ಅವರ ನಾಡಿ ವಿದಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬೃಹತ್ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ನಾಯಕತ್ವದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಅನೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿ ಸುಡುಕೊಂಡ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವಿಕೃತಗೊಂಡ ಆದರ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳು ಚರ್ಚಾಸ್ಪದವಾದವು.

ಅನೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣದ ವಿಷಯವೇ ಆಗಲಿ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ, ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ವಿಷಯವೇ ಆಗಲಿ, ಅವರ ಧರ್ಮದರ್ಶಿತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತ (theory of Trusteeship) ವೇ ಆಗಲಿ—ಎಲ್ಲ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಅವರ ಚಿಂತನೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿದೆ ಅನೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ್ದು ; ರೋಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು. 'ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣ ಮಾನವ ಕುಲಕ್ಕೆ ಶಾಪ' ಎಂದ ಗಾಂಧೀಜಿ. ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತರು. ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣದಿಂದ ತಕ್ಷಣ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಯೋಚಿಸದೆ, ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣದಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭವಿಷ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು "ಕಳೆದ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿತಿರುವುದನ್ನು

ತೊರೆಯುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಭಾರತ ಉದ್ಧಾರವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ" ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಇಂದಿನ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಅಚರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾಗಿ ನೊಂದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರೇಮ ಎಷ್ಟಿತ್ತೆಂದರೆ, ಅವರು ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು 'ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಅಥವಾ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮಾನವ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವು ಅದನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸಿದೆ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಯಾರೂ ಒಪ್ಪಲಾಗದ ಆವಾಯಕಾರೀ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದಲೂ ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ತರಲು ಸಾಧ್ಯ

● ಆಶಾ

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಲು ಅವರು ಹೊಸದಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ಧರ್ಮದರ್ಶಿತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. "ನನ್ನ ಕನಸಿನ ರಾಮರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೂ ರಕ್ಷಣೆಯುಂಟು, ಭಿಕಾರಿಗೂ ಉಂಟು" ಎಂದು ಚರಿತ್ರೆಯ ರಾಮರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಸುಖದ ಕನಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯೇ ಆಗಲಿ, ಅವು ಅವರ ಕನಸಿನ ರಾಮರಾಜ್ಯದ ಕಾಲವಿಂದಲೂ ಬಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟಗಳು—ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಗಮನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದುದರ ಉದ್ದೇಶ ಇಷ್ಟೆ—ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಣ ಜನರ ನೋವುಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಹೃದಯವಿತ್ತು. ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ತೀರ ಕಾಳಜಿ

ಕವನ

ಕೌವಿ ಸಂಭಾವಿತರು.... !

ಹುಚ್ಚು ಮನಸಿನ
ಹಲವು ಮುಖಗಳ
ಬಲ್ಲಿರೇನಯ್ಯ.....!
ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ
ಒಂದು
ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನ.

ಒಳಗೊಂದು ನೀತಿ
ಹೊರ ವಲಯ ನಡತೆ
ನುಡಿನ ರೀತಿ
ಎಲ್ಲ ಕಲಸಿ ಹೋದ
ರಾಡಿ.

ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಸಿಗದ
ನಿಲುಗಡೆಗೆ ಬರದ
ನೈರಾಶ್ಯ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ.....!

ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಬದುಕು,
ಒಳಗೆ ಕಾಮದ ನೋಳಕೆ
ಧರ್ಮ—ಪಂಥಾಧಿಕಾರ
ನೆಪ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ.....

ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹತ್ತು ಮುಖ—
ವಾಡ ತೊಟ್ಟು ಇಳಿಯುತ್ತಿಹರು
ಸತತ ಪಾಪಕೂಸ !

ಕಾಕೆ ಎನ್ನಿ ಕಾವಿ ಎನ್ನಿ
ಎಲ್ಲ ಒಂದೇ ತಾನೆ ?
ಭಾವ ಒಂದೇ ;
ಭಾಷೆ ಬೇರೆ—ಸ್ವಂತ
ಹಿತಕೆ ಅಷ್ಟೆ.....!

ಹಿಡಿದ ಲಾರಿ
ಉಡುವ ಸಾಟಿಗಳಿ
ನಡೆಯುತ್ತಿಹುದು ಪೈಪೋಟಿ
ಅಮಾನವೀಯ ವೌಲ್ಯ
ಮೆರೆಸಿ
ದೀನ ಜನರ ಲೂಟಿ.

ಇಂಥ ಜನರ ಹಿಂದೆ
ಏನದುಂಟು.....?
ಸಂಶಯದ ಸಿಡಿಮ
ಸಿಗುವುದುತ್ತರ—ನಮ್ಮ
ಅಸಹಾಯಕ ಅಕ್ಕ—
ತಂಗಿಯರ ನಿರಂತರ
ಶೋಷಣೆಯ ಬಿಂಬ.....!

ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕೊನೆ
ಎಂದು ?
ಹುಡುಕಾಟ ಎಲ್ಲಿ....?
ನೇಪಥ್ಯ ಏನಿರಲಿ
ಹೋರಾಟ ಮೊದಲಾಗಿ
ಈ ವಿಕೃತ ನೃವಸ್ಥೆಯ
ಭೀಕರಾಕೃತಿಯ
ಮೂಲವನೆ ಕಿತ್ತು.

ಎಸೆದತ್ತ ಹೊಸಹಗಲ
ಕಾಣೋಣ ಕತ್ತಲೆಯ
ಸಂಕೋಲೆ ಮುರಿದು.

● —ಮೇಘ

ಪ್ರಿಯಸಂಗಾತಿ/5

ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ನೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದ ಸಂದರ್ಭದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳ ಅಭಾವ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಸಮಾಜವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವಾಗ ಅದನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನೋಡಲು ವಿಫಲರಾದದ್ದು. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ದಾಸ್ಯದಿಂದ ವಿಮೋಚನೆಗೊಳಿಸಿದರೂ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅವರು ಇನ್ನೂ ದಾಸ್ಯದಲ್ಲೇ ಕೊಳೆಯುವಂತಾದದ್ದು ಆ ಚಳುವಳಿಗೆ ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯತ್ತುಗಳ ಮುನ್ನೋಟವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಿತಿಗೊಂಡಿಗೆ, ಅವರು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದೇ ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶ.

ಅಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಯಸುವ ಯಾವ ಚಿಂತಕನೇ ಆಗಲಿ, ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂದರ್ಭದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ನೋಡುವುದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹವೇ ಇರಲಿ, ಸತಿ ಸಹಗಮನ ಅಥವಾ ಪರದಾ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಅವು ಚರಿತ್ರೆಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲದ ಸನ್ನಿವೇಶದಿಂದ ಮೂಡಿಬಂದಂತಹವು; ಆ ಕಾಲದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಬದಲಾಗದ ಹೊರತು ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಕೆಲವರು, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದುಕೊಳ್ಳುವವರೂ ಕೂಡ, ವೇದ ಕಾಲದ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ, ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಅತ್ಯಂತ ಉಚ್ಚ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದು ಎಂದು ಮೂರ್ಖತನದಿಂದ ವಾದಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಅವಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ನಾಗರಿಕತೆಯ

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸವಿದ ಸ್ತ್ರೀ, ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಒಡೆತನ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆ ಶೋಷಣೆಗೀಡಾದಳು ಎಂಬ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸತ್ಯವನ್ನು ಮರೆತರೆ, ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೈಭವಿಸುವ ತಪ್ಪು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಎಲ್ಲ ದೇಶದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಮಾತು. ಆದರೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಂತಹ ಮಹಾನ್ ನಾಯಕರೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾಚೀನಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಗತಕಾಲದ ನೋಡದಿಂದ ಹೊರಬರದೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಬೀಗಿ, ಇಂದಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ನೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳದೆ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಗತಕಾಲದ ಮೋಹ

ಹೆಂಗಸರು ಎಂತಹ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ 80ರ ದಶಕದ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭಟಿತನಿಂದ ಚರ್ಚಿಸುವ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರಿರುವಾಗ ಮನು, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಮುಂತಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಸ್ತ್ರೀ ವಿರೋಧಿ ಶಾಸನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ; "ಶಾಸನಗಳು ಬಹು ಪಾಲು ಪುರುಷರಿಂದ ರಚಿತವಾದವು; ತಮಗೆ ಸ್ವಯಂ ಆರೋಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಇಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪುರುಷರಿಂದೂ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಪಾತವಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿಲ್ಲ" ಎನ್ನುವ ಗಾಂಧಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಂಬಯಿಯ ಭಗಿನಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ (1918) ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಮಹಿಳೆಯರ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಲು ಅವರಿಗೆ ಸೀತೆ, ದಮಯಂತಿ, ದ್ರೌಪದಿಯಂತಹ ಪುತ್ರ, ದೃಢಚಿತ್ತರಾದ, ಆತ್ಮನಿಗ್ರಹವುಳ್ಳ ಆದರ್ಶ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಕರಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಇಂತಹ ಆದರ್ಶ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಮಾತಿನಷ್ಟೆ ಗೌರವ ಬಂದು ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಯಿಸುವಂತೆ! ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಮಹಿಳೆಯರ ಇಂದಿನ ದುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳದೆ, ಅವರ ಹೀನಸ್ಥಿತಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರುವಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ

ಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾದವು. ಅವಳು ಗೃಹದ ಅಧಿವೇಶನವೇ ಹೊರತು ತೊತ್ತಲ್ಲ" ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ

ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ದೊರೆತ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಪೌರಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದಾಗಿ ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯುಂಟಾದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರೆ, ಆಗ "ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಇಡೀ ಜೀವನವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದರೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಅನಾಗರೀಕತೆ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರ ಗೃಹವಾಸ್ಯ ಅನಾಗರೀಕತೆಯ ಸಂಕೇತ". ಆದ್ದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. 'ಮಹಿಳೆ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗಗಳ ಸಾಕಾರ ಮೂರ್ತಿ' ಎನ್ನುವ ಗಾಂಧಿ, ಅವರ ಅಹಿಂಸೆಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ "ಅಹಿಂಸೆಯ ಹೋರಾಟದ ಸೌಂದರ್ಯವೆಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರೊಂದಿಗೆ ಸಮಸಮವಾಗಿ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಹಿಂಸಾ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇಕ್ಕೆ—ಈ ಅಹಿಂಸಾ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಸ್ಥೈರ್ಯ ಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣುಗಳು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಾರೆ?" ಎಂದ ಗಾಂಧಿ ಆ ದೇಶದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಭಾರತದ ಮಹಿಳೆಯರ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಸಂದೇಶವಿತ್ತರು. ಹೀಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಮಹಿಳೆಯರಿಂದ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನ ಕೂಡ 'ಅಹಿಂಸಾ ಹೋರಾಟ'ದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು.

ಅತ್ಯಾಚಾರದ ವಿರುದ್ಧ.....

ಇಂದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಅತ್ಯಾಚಾರದ ಸುದ್ದಿಗಳೇ ದಿನ

ನಿತ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದಾಗಿದ್ದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ತಮಾಷೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಂದು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅತ್ಯಾಚಾರದ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವೇನೆಂದು ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ ಅವರು 'ಹರಿಜನ್' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ (1942) ನೀಡಿದ ಉತ್ತರ ಗಮನಿಸಿ—"ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನನ್ನ ಉಪದೇಶವೇನೆಂದರೆ, ಮಹಿಳೆಯರು ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಳ್ಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಲಿ; ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಸೇನೆ ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿವೆ. ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಕ್ರೂರಗಳಾಗುವ ಭೀತಿ ಕಡಿಮೆ" ..... "ಮಹಿಳೆಯರು ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯರಾಗಿರಬೇಕು. ತನ್ನ ಪಾವಿತ್ರವೇ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಬಲ್ಲದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡ ಮಹಿಳೆಯರೆಂದಿಗೂ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮನ್ನು ಪಾವಿತ್ರದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಹಲವಾರಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಓದುವ ಎಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ನನ್ನ ಉಪದೇಶವೇನೆಂದರೆ, ಮಹಿಳೆಯರೇ, ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿ, ಅತ್ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಿ". ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾ, ಮಹಿಳೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲಂತಹ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ — "ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳು ಅತ್ಯಾಚಾರ ಕ್ರೂರಗಳಾಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಲ್ಲಿ, ಆಗ ಹಿಂಸೆ ಅಹಿಂಸೆಯ ತತ್ವವನ್ನು ಯೋಚಿಸದೆ, ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಭಗವಂತ ಅವಳಿಗೆ ಉಗುರು ಮತ್ತು ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸಮಯ ಬಂದರೆ, ಅವಳು ತನ್ನೆಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಇಲ್ಲವೆ ಹೋರಾಡಿ ಮಡಿಯ ಬೇಕು."

ಭ್ರಾಮಕ ಲೋಕದ ಕನಸು

"ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಇಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದು

(ಪುಟ 19ಕ್ಕೆ)

ಪ್ರಿಯಸಂಗಾತಿ/9

ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಹೂಡ ಬೇಕಾದ ಹೋರಾಟದ ಬಗ್ಗೆ ಅಲೋಚಿಸದೆ, ಸೀತೆ, ದ್ರೌಪದಿ, ದಮಯಂತಿಯಂತಹ ಆದರ್ಶ ಮಹಿಳೆಯರ ಉದ್ಭವದಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಗೆಹರಿಯುತ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಬಾಲಿಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕುಟುಂಬದ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಆದರ್ಶ

"ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಬಲ್ಲಳು", "ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಆಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಅನರ್ಹನಾಗಿದ್ದರೂ, ಪುರುಷನು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೇಲರಿಮೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಬಹಳಷ್ಟು ಚಳುವಳಿಗಳು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಅವಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ನಮ್ಮ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳದ ಹೊರತು ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ"—ಎಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಗಾಂಧಿ ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಗಾಂಧಿ ಬಯಸುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆದರ್ಶವಾದರೂ ಎಂತಹದು? ಸತಿ ಸಾಧ್ವಿಮೊಬ್ಬಳು 'ವಿವಾಹ'ವನ್ನು ತನ್ನ ಲೈಂಗಿಕ ಕಾಮನೆಯ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಸಾಧನವೆಂದು ಭಾವಿಸದೆ, ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕತೆಯನ್ನು ಪತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಐಕ್ಯಗೊಳಿಸಿ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗದಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು, ಅವನ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ನಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಮಹಿಳಾ ಸಮಾಜಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಉಪದೇಶವೆಂದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಉತ್ತಮ ಮಡದಿಯರನ್ನು ಮತ್ತು 'ಆರ್ಹಮಾತೆ'ಯರನ್ನಾಗಿಸುವ ಗುರುತರ ಹೊಣೆ (!)ಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಎಷ್ಟೇ ಗೌರವವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಪುರುಷನಷ್ಟೇ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲರು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯಲೇಬೇಕು—ಎಂಬ ಆಶವನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುಟುಂಬದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಗೇ

ಅವಳ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಮಿತಗೊಳಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟಗಳು

ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಮತ್ತು ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು ವಿರುದ್ಧ ಸಿದ್ಧಿದ್ಧವರು ಗಾಂಧಿ. ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಸಮ್ಮತಿಯಿದ್ದರೆ ಅದು ಅನೈತಿಕವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಂಧಿ, ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹವು ಬಾಲ್ಯ ವಿಧವೆಯಾಗಿ ಎಡೆಕೊಟ್ಟು ಹೆಣ್ಣಿನ ಗೋಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು ಮತ್ತು ವಿಧವಾ ವಿವಾಹವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು. ವರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿ 'ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ವರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಆಗ್ರಹಪಡಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಯುವಕನು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು, ದೇಶವನ್ನು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆ ಸ್ವೀತ್ಸವನ್ನೇ ಅಸಮಾನಗೊಳಿಸಿದಂತೆ, ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಅವಿರತ ಚಳುವಳಿ ಅವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಮನಗಂಡಿದ್ದರಾದರೂ, ಅದು ಕೇವಲ ಸಮಾಜದ ಸಾಮೂಹಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವತ್ತ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಗಮನಹರಿದಿತ್ತು. ವಿವಾಹ 'ಸಂಸ್ಥೆ'ಯ ಈ ಹಲವಾರು ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅವರು ಮೇಲ್ನೋಟದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಸುಧಾರಣಾವಾದಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಅವಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮರೆಮುುತ್ತಾರೆ.

ಮಹಿಳೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಸುವ ಪಾತ್ರವೇನೆಂಬುದರಿಂದ ಅವರ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. 'ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಸಾರೀ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ' ಎನ್ನುವ ಗಾಂಧಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ ಪೋಷಿಸುವ, ಗೃಹಕೃತ್ಯವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಶಕ್ತಿವಿನಿಯೋಗವಾದರೆ ಸಾಕು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಾಳುತ್ತಾರೆ. ಮನುವಿನ 'ನ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮರ್ಹತಿ' ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಗಾಂಧಿ ಟೀಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, "ಪುರುಷನ ಕೆಲಸ ಹೊರಗೆ ದುಡಿದು ಮನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರುವುದಾದರೆ, ಗೃಹಿಣಿಯ ಕೆಲಸ ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರುವುದು. ಈ ಎರಡೂ ಕೆಲಸ

ಸ್ವಂದನ

ವಿದ್ಯಾವಿಹೀನರ ಜಾಹಿರಾತು

ಜೈವಿಹಿರಾತುಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬರವಿಲ್ಲ. ಅವೆಲ್ಲದಲ್ಲೂ ಮಹಿಳೆಗೇ ಆಗ್ರಸ್ಥಾನ. ಸಮಾಜ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿರುವ ಈ ಸ್ಥಾನ ಜಾಹಿರಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿರುವುದು ಒಂದು ಕುಚೋದ್ಯ. ಅಲಂಕಾರ ವ್ರನ್ಯಗಳಿಗೆ, ನೂತನ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ, ದಂತೋಜ್ವಲ ಪುಟಿಗೆ, ಸಿಗರೇಟಿಗೆ, ಸ್ಯೂಟಿಂಗ್, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅವಳೇ! ಅವಳು ಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಸ್ತು ಅದಾದರೆ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಇನ್ನು ಚಲನ ಚಿತ್ರಗಳ ಜಾಹಿರಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಚೋದನೆ-ಪ್ರಲೋಭನೆಗಳು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಸಾಧ್ಯ? ಹೀಗಾಗಿ ಜಾಹಿರಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯದೇ ಏಕ ಸ್ವಾಮ್ಯವೆಂದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರಾಜಾಜಿನಗರದ ಭಾಗವಾದ ಕಾರ್ಡ್‌ರೋಡ್ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಿಗೆ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದಿದೆ. Systems Dimensions ಎಂದು ಅದರ ಹೆಸರು. ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಕೆಲವು ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಅವರು ವಿತರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. Designers, consultants and manufacturers of quality electronic equipments and systems ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೂ ಹಂಚಿರುವ brochure ಒಂದರಲ್ಲಿ "ಪ್ರಿಯಸಂಗಾತಿ" ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗಲಾರದಂತಹ ಅಶ್ಲೀಲ ಚಿತ್ರವೊಂದಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಚಿತ್ರಲೆಯಾದ ಮಹಿಳೆಯ ಚಿತ್ರ ಅದು. ಅದರ ಶೀರ್ಷಿಕೆ "For Precise measurements"

ಎಂದಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯ ಯಾವ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು Precise ಆಗಿ ಅಳೆಯಲು ಆ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಾಹ ನಡೆದಿರುವೆಯೆಂಬುದನ್ನು "ಪ್ರಿಯಸಂಗಾತಿ"ಯ ಓದುಗರು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದರೆ brochure ನಲ್ಲಿ ಅದರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಚಿತ್ರವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಅಳತೆಗೆ ಎಂತಹ Precise ಉಪಕರಣ ಬೇಕೋ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು Precision (ಪರಿಚ್ಛೇದ) ಇರುವ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಈ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತದಂತೆ. ಆ ಅಶ್ಲೀಲ ಚಿತ್ರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಕಂಪನಿಯ Precision ಚಾರಚಕ್ಯತೆ ತೀಯದಿರಬಹುದೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಎನೋ ಜಾಹಿರಾತಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಅಂಗಸೌಖ್ಯವದ ಪ್ರದರ್ಶನ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕಂಡೇ ಕಾಲೇಜುಗಳವರು ಇವರ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೇನೋ!!

ಎಷ್ಟು ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಆ brochure ಅನ್ನು ಹರಿದು ಕಂಪೆನಿಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೋ ತೀಯದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದೇ ಈ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಟಕೆಗೆಟ್ಟ ಈ ಕಂಪೆನಿ ಆ brochure ಅನ್ನು ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸುವ ಪರಿಪಾತವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು, ಅವರು ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವ ಉಪಕರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ತಮ್ಮ ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಉಚಿತವೆಂದು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮವಾದ ಸಲಹೆ. Electronic equipments and systemsನ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯ ಅಂಗಸೌಖ್ಯವದ ಪ್ರದರ್ಶನ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಕಂಪೆನಿ Precise ಆಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಿತಕರ. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಿಹೀನವಾದ ಈ ಕಂಪೆನಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ

ಮಾಲೀಕರು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ತೆರಳಲಿ.

— ಸುಪರ್ಣ

ಕುಂಕುಮ : ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಕೇತ

ಕುಂಕುಮ ಅಲಂಕಾರದ ಒಂದು ಸಂಕೇತ. ಹಣೆಗೆ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚುವುದು, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹಚ್ಚುವುದು, ಕಿವಿಗೆ, ಕೈಗೆ, ಮುಖಕ್ಕೆ ಅಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಡುವುದು ಮುಖ್ಯತಃ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಲಂಕಾರ ವಿಧಾನಗಳು. ಅವುಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಕೇತಗಳಲ್ಲ. ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಬಣ್ಣ ಕೊಡುವುದು ಧರ್ಮಾಂಧರ ಹೆಮ್ಮಾಸ. ಹೆಂಗಸರು ಮೂಗುತಿಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಕ್ರಮವು ಬಹಳ ಪುರಾತನವಾದುದಲ್ಲ. ಪುರಾತನ ಕಾಲದ ತಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆಜಂತಾ, ಎಲ್ಲೋರಾ ಶಿಲ್ಪಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ, ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಹದಿನಾರನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಜ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಗಳ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದು ವ್ಯಸ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯರಿಗೆ ಮೂಗುತಿಗಳಿಲ್ಲ. ಮಾಂಗಲ್ಯಕ್ಕೂ ಮೂಗುತಿಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರಂತೆಯೇ ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟು ಹಿಂದೂ ಮಹಿಳೆಯ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಹಿಂದೂಗಳಂತೆಯೇ ಜೈನರೂ, ಬೌದ್ಧರೂ ಅದನ್ನು ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವರು.

ಹಿಂದೂಗಳು ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಾಗ ಕುಂಕುಮದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಿತು. ಇದರ ಕುರಿತಾದ ವಿವಾದ ರೋಮಿನಲ್ಲಿರುವ ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮದ ಗುರುಗಳ ವರೆಗೂ ಹೋಗಿತ್ತು. ಮಧುರೈನಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಪ್ರವರ್ತಕ ರೋಬರ್ಟ್ ಡಿ ನೊಬಿಲಿ ಮಹಾಪಂಡಿತ. ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಹಿಳೆಯರು ಕುಂಕುಮ ಧರಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ, ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ

ವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತಾ, ಕುಂಕುಮವು ಕೇವಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಕೇತವೆಂದೂ, ಧರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲವೆಂದೂ ಅತನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದ.

ಇಂದು ವಿದ್ಯಾವಂತ, ಆಧುನಿಕ ಯುವತಿಯರೂ ಬಿಂದಿಯನ್ನು ನಾನಾ ಬಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೂಗಳು, ಹಾಗೂ ಇತರರೂ ಈ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಶೃಂಗಾರ ಸಾಧನವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮಾಂಧರಿಗೆ, ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಪರಂಪರೆಯ ಗಂಧಗಾಳಿಯಿಲ್ಲದ ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳಿಗೆ ಎನನ್ನೋಣ!

—ಮ. ರಾಜೀವ

ಇದು ಪವಿತ್ರ ನಿಯಮ ?

ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರಸ್ತಾವವೊಂದಿದೆ. ಆ ಯಾಗದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಚರಣೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರಾಜನ ರಾಣಿಯು ಆ ಯಾಗದ ಕುದುರೆಯೊಂದಿಗೆ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಬೇಕಾದಂತಹ ಆಚರಣೆಯೊಂದಿದೆ. ಅದರ ರಾಜನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಂತಹುದೇ ಆಚರಣೆ ಯಾವುದೂ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. (ಬಹುಶಃ ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾಣಿಯರೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೇನೋ!) ಇಲ್ಲಿ ರಾಜ ರಾಣಿಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆಚರಣೆ ಇತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಆಪಮಾನಗೊಳಿಸುವ ಇಂತಹ ಆಚರಣೆಯು ಹಿಂದಿನ ಆರಯ ಎಂತಹ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ ಅವಮಾನಕರವಾದುದು.

—ವಸುಧಾ

ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು.) ಕೈದರಾಜಾದಿನ BHEL ಬಳಿ ಬಂದಾಗಲೂ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಒಳಬಿಡಲು ಸಿಡಿದ ಗೊಂದಲ ವಿಪರೀತ; ಇಲ್ಲಿಯ ಕಾರಣ ಯಾವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆಧಾರದ ಮೇಲೂ ನಿಂತಿಲ್ಲ. ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಪುರುಷರ ಗಮನ ಚಂಚಲವಾಗುವುದಂತೆ !

ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಹಿ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಹೀಗೆಂದಿದ್ದಾರೆ—
“ಬಿ.ಇ. ಡಿಗ್ರಿಯನ್ನು ಡಿಸ್ಟಿಂಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದ ನನಗೆ ಕೆಲಸ ಸಿಗುವುದು ಅಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಎನಿಸಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೇಳದೆ, ಭಾರತದ ಯಾವುದೇ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೇ ಶಿಫ್ಟಿನಲ್ಲೂ ದುಡಿಯಲು ತಯಾರಿದ್ದ ನನಗೆ ಸಂದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲವೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೊಂದೂ ನನ್ನ ಓದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ನಿಮ್ಮ ವಿನಾಹದ ಯೋಜನೆಗಳೇನು, ಮಕ್ಕಳಾದರೆ

ಶ್ರೀ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಾಜದ ದ್ವಂದ್ವ ದೃಷ್ಟಿ ಬದಲಾಗಬೇಕಿದೆ. ಮೇರಿ ಕ್ಯೂರಿ, ಗಂಡ ಹಿರಿಯರೊಡನೆ ಸಮಾನ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿ ದುಡಿದು ನೋಬೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕ ಗಳಿಸಿದರೂ, ಆತನನ್ನು ‘ಜೀನಿಯಸ್’ ಎಂದು ಕರೆದ ಸಮಾಜ ಆಕೆಯನ್ನು ‘ಅನಂತ ತಾಳ್ಮೆಯ, ಕಟು ಪರಿಶ್ರಮಿ ಮಹಿಳೆ’ ಎಂದು ಕರೆಯಿತು.

ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?’ ಇಂಥ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ ಸಂದರ್ಶಕರು ಕಡೆಗೂ ಆರಿಸಿದ್ದು ನನಗಿಂತ ಎಲ್ಲ ವಿಧ ದಲ್ಲೂ ಕೆಳಗಿದ್ದ ಗಂಡು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ! ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು, ಹೆಂಗಸರು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಕೆಲಸ ಹೊರಬಲ್ಲೆಂದು ನಂಬಲು ಸಿದ್ಧವಿಲ್ಲ. ಪೂನದ KOEL ಗೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದಾಗ ಉತ್ತರ ಬಂದದ್ದು ‘ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗ ಲಿಮಿಟೆಡ್’ನಿಂದ. ಗಂಡ ಸತ್ತ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ, ಅನಾಥ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗಾಗಿ ತೆರೆದಿದ್ದ ಈ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು 350 ರೂ.ಗಳ ತಿಂಗಳ ಸ್ಟೈಪೆಂಡ್ ಮೇಲೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರು.. ಇದೂ KOELನ ವಿಸ್ತರಿತ ಯೋಜನೆಗೆ ಸೇರಿದ ಸಂಸ್ಥೆ. KOELಗೆ

ಕಳಿಸಿದ ನನ್ನ ಅರ್ಜಿಯ ಮೇಲೆ ‘A girl’ ಎಂದು ಗೀಚಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಬ್ಬಿದ್ದರು. ಇದೇ ಇಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಹೆಂಗಸರ ಎರಡರಷ್ಟು ಸಂಬಳ ! ಅಷ್ಟೇ ಸಾಲದು ಎಂಬಂತೆ ಹುಡುಗಿಯರು ತಾವು ಐದು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೂ ಮಕ್ಕಳು ಹೆರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಾಂಡ್ ಕೊಡಬೇಕಿತ್ತು !” ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ಹೇಸಿಗೆಯಿಂದ ಹೇಳಿರುವ ರಾಣಿಯವರ ಅನುಭವಗಳು ಮಹಿಳಾ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ತಾತ್ಪಾರವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಿವೆ.

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಸಮಾಜ ಅಕೇಗಿತ್ತ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವ ಫ್ರೆಡ್ ಆಮ್ರಮ್ ಮನೆ, ಹೊಲಗಳಲ್ಲೇ ಉಳಿದ ಹೆಣ್ಣು ಅವೇ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು, ವ್ಯವಸಾಯದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ನೂರಾರು ನಿದರ್ಶನ ಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ತಯಾರಿಕೆ ಗಳೆಲ್ಲ ಮನೆಗೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಮೆಕಾನಿಕಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಕೇಟ್ ಗ್ಲೀಸನ್‌ಳು ‘ವರ್ಮ್ ಅಂಡ್ ಗಿಯರ್’ ರಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾರ್ಕೋರೇಟ್ ಶಿ-ವೆನ್ ಚಾಂಗ್, ಭೂತಳ ದಲ್ಲಿ ಅಣು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವಿಯೋಜಕ ಸಲಕರಣೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಳು.

ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನು ಮಾನ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಸಮಯ ದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ದೊರೆತ ಪೇಟಿಂಟ್‌ಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆಟೋಮ್ಯಾಟಿಕ್ ಪಿಸ್ತೂಲು, ಬಾಂಬ್ ಲಾಂಚಿಂಗ್ ಸಲಕರಣೆ, ರೈಲ್ವೆ ಟಾರ್‌ಪೆಡೋಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಬ್‌ಮರಿನ್‌ಗಳ ಮೈನ್‌ಗಳವರೆಗೂ ಇವೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ದಕ್ಷತೆ, ಅವಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಅನುಮಾನಗಳು ಹೋಗ ಬೇಕು. ವಿಜ್ಞಾನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಂಥ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ ಹಾಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕು. ಹೆಂಗಸರೂ ಕೂಡ ಮನೆ-ಮಾತೃತ್ವಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಅತಿ ರೇಕದ ಮನುತೆ, ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯರಂಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯಲ್ಲಿ ತಡೆಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ●

ವಿಜ್ಞಾನ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ

ಲಿಮೋಕಿಯಲ್ಲಿ ಪೇಟಿಂಟ್ ಕಳೇರಿ ಆರಂಭವಾದದ್ದು 1790ರಲ್ಲಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅಮೆರಿಕೆಯ ಕಾಲೊನಿ ವಾಸಿಗಳು ಯೂರೋಪಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಹೊಸ ತಯಾರಿಕೆಗಳ ದಾಖಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. 1715ರಲ್ಲಿ ಕಾಲೊನಿ ವಾಸಿಗಳಿಗೆ ದೊರೆತ ನೊಟ್ಟಿ ಮೊದಲ ಪೇಟಿಂಟ್—ಸೆನ್ಸಿಟೈವಿಯಾದ ಸಿಬಿಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಮಹಿಳೆ ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳವನ್ನು ತುಚ್ಛಗೊಳಿಸುವ ಹೊಸ ಸಲಕರಣೆಗೆ ದೊರೆತದ್ದು. ಕಂಡು ಹಿಡಿದದ್ದು ಸಿಬಿಲ್ಲಾಕಾದರೂ ಪೇಟಿಂಟ್ ಆಕೆಯ ಗಂಡ ಥಾಮಸ್ ಮಾಸ್ಟರ್ಸ್‌ನ ಹೆಸರಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದೇ ಹೊಸ ವಿಧಾನ ವನ್ನು ಆಳವಡಿಸಿ ಮಿಲ್ ತೆಗೆದ ಥಾಮಸ್, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೆ 'ಮೇಯರ್' ಆದ. ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಬಿಲ್ಲಾಳ ಎರಡನೆಯ ನಿರ್ವಾಣಕ್ಕೂ ಪೇಟಿಂಟ್ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಮತ್ತೆ ಈ ಬಾರಿಯೂ ಪೇಟಿಂಟ್‌ನ ಪ್ರತಿ ಲಾಭ ಗಂಡನ ಹೆಸರಿಗಿತ್ತು. 1809 ರವರೆಗೆ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪೇಟಿಂಟ್ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕು ಕೂಡ ಇರಲಿಲ್ಲ !

ಕೆರಿಯರ್ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ

ಅಂದಿನ ಸ್ತ್ರೀ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞರಿಗಿದ್ದ ನಿರುತ್ಸಾಹದಾಯಕ ನಾತಾವರಣ ಇಂದಿಗೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಪರಿವರ್ತನೆ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರ ಸಂಖ್ಯೆ 1980 ರಲ್ಲೂ ಶೇಕಡಾ 14 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು. ತಾಂತ್ರಿಕ ತರವೇತುಗೊಂಡ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಂಡಸರದು ಶೇಕಡಾ 13 ಇದ್ದರೆ, ಮಹಿಳೆಯರದು ಅದರ ಎರಡರಷ್ಟಿದೆ ! ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ್ನೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಕ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲಗಳು ಒದಗದೇ ಇರುವುದು. ಪ್ರತಿ ಹಂತದ ಪರೀಕ್ಷೆನ್ನಿ ಫಲಿತಾಂಶದಲ್ಲೂ

ಹುಡುಗರಿಗಿಂತ ಹುಡುಗಿಯರು ಮುಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್‌ನಂಥಾ ರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಹುಡುಗಿಯರು ಶೇಕಡಾ 82ರಷ್ಟು ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದರೆ, ಹುಡುಗರು ಶೇಕಡಾ 63ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಪಾಸಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಗ್ಗಿದ್ದೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಭೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮನೆ-ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆಗಲಿಗೆ ತಗುಲಿಸಿ ಕುಗ್ಗಿಸುವ ಯತ್ನ ಒಂದು ಕಡೆ, ಗಂಡು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯರಂಗಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ, 'ಕೆರಿಯರ್' ಅನ್ನುವುದು ಹೆಚ್ಚಿಗೆನೂ ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕ ವಲ್ಲ ಎಂದು ತಲೆತೊಳೆವ ಪ್ರಯತ್ನ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ದಾಟಿ ಸುಗ್ಗಿದ ಮಹಿಳೆಗೆ ಅಡಚಣೆಗಳೂ ನೂರೊಂಟು. ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ರಂಗವನ್ನೇ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಿ. ಬಹಳಷ್ಟು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯರ ಹಾಸ್ಟಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ITI ಗಳಂಥಾ ಜಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಸಿಂಗಲ್ ಕೊಠಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ತುರುಕಿರುವುದುಂಟು, ಗಂಡು ಹುಡುಗರ ಹಾಸ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು

● ನೇಮಿಚಂದ್ರ

ದುಂಟು. ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ನಾವುಗಳು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಡಿಗ್ರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗಲೂ 'ಹುಡುಗಿಯರಿಗೇಕೆ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ? ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನ ಸೀಟು ಕಿತ್ತು ಕೊಂಡರು' ಎಂಬ ಕಾಕ ದೃಷ್ಟಿ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹುಡು ಗಿಯರು ಯಾವುದೇ ರಿಯಾಯಿತಿ ಬಯಸದೆ ರಾಂಕ್ ಸಡೆಮ ಹೊರ ಬಾದರೂ 'ಗಂಡುಗಂಗೆಗೆ ಲಗ್ಗೆ ಇಟ್ಟಿ ಪರಕೀಯ'ರೆಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಕೊನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದ ಸಂದರ್ಭ— ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಭೇಟಿ ಪ್ರವಾಸದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಟ್ರಾಂಚಿಯ TAPS ಬಳಿ ಬಂದಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯ ರಾದ ನಮಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾನೂನುಗಳ ಅಡಚಣೆ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಳಿಸಿದವು. ರಿಯಾಕ್ಟರ್ ಫೀಂಬರ್‌ಗೆ, ಪ್ರೋಟೆಕ್ಟಿವ್ ಡ್ರೆಸ್ ಧರಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದರೂ, ಮಹಿಳೆ ಯರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ನಿಷೇಧ ! ಕಾರಣ.....ವಿಕಿರಣಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರುವವಂತೆ. (ಕೆಲವು ದಕ್ಷ ಸೈನ್ಯರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಚರ್ಚಿಸಿದಾಗ ಕೇವಲ ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ವಿಕಿರಣಗಳ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಪ್ರಭಾವವಿದೆ

ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂಥವರು ನೂರಾರು, ಸಹಸ್ರಾರು ಜನ ಇದ್ದಾರೆ. ಇಡೀ ದಿನ ದುಡಿದು; ಹೆಚ್ಚು ಕಮ್ಮಿ ಮನೆ ಭಾರ ಎಲ್ಲ ಇವರ ಮೇಲೆಯೇ; ಕುಡಿದ ಗಂಡ, ಹೊಡೆತ, ನೋವು, ಚೀರಾಟ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಮೂಲು. ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ಮನೆ ಕೆಲಸದವರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 85 ಮಂದಿ ಯಾದರೂ ಈ 'ಮಾಮೂಲು' ಯಾತನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬರುವ ಧೈರ್ಯ ಕಡಿಮೆ. ಕೆಲವರು ಅದೂ ಮಾಡಿ ಬೇರೆ 'ಕೂಡುವಳಿ' ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಬದುಕು ಹಸನಾಗೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ಒಂದು ಅಪರೂಪದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಇವರು ಬದುಕಿನ ಜಂಜಾಟಕ್ಕೆ ಗೋಳಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ನೋವಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಲಿವು ಕಾಣುವ, ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖ ಕಾಣುವ ಈ ಜನರ ಬದುಕು ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟ; ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಆಸಕ್ತಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದ ಇವರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಸಿದ್ದರೆ 'ಎಕ್ ದಿನ್ ಕಾ ಸುಲ್ತಾನ್' ಆಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಂಥ ನಗರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಮನೆ ಗೆಲಸದವರಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಅಸಾಧ್ಯ. ನಗರವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳವರ್ಗ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 80 ಮಂದಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸದವರು ಬರದಿದ್ದರೆ "ಇನ್ನೇನು ಗತಿ" ಎನ್ನುವ ಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಪಾತ್ರೆ, ಬಟ್ಟೆ ಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಒಯ್ಯುವ ಕೆಲಸದ ವರೆಗೂ ಇವರ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ಮನೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ 25 ರಿಂದ 100 ರೂವರೆಗೆ ಕೂಲಿ ಪಡೆಯುವ ವರಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೇ ಮನೆ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವವರು ಶೇಕಡ 0.5 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ. ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮನೆ ಕೆಲಸ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವವರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವವರು 200 ರೂವರೆಗೆ ವೇತನ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ವೃದ್ಧರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಇವರ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೊರಗೆ ದುಡಿಯಲು ಹೋಗುವ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಮಗು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇವರ ನೆರವಂತೂ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. 'ಕ್ರಷ್' ಇನ್ನೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿಲ್ಲದಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಮಗು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸ ದಲ್ಲಿ ಬಾಲೆಯರೇ ಹೆಚ್ಚು. 'ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ

ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವರೇ ಸಂ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ, ದಂಪತಿಗಳು.

ಇಡೀ ದಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೆ ಅಪಾಯ ಇಲ್ಲವೆ? ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಹೇಗೆ? "ಇವರೆಲ್ಲಾ ಸಾಚಾ ಎಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಕೈ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಪೂರ್ತಿ ನಂಬುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ನಂಬದಿರುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಸರ್ತಿ ಮಗುವಿಗೆ ಇಟ್ಟ ಹಾಲು ಇವರ ಹೊಟ್ಟೆ ಸೇರಿರುತ್ತೆ. ಮನೇಲಿರುವ ಸಾಮಾನುಗಳ ಮೇಲೂ ಅವರ ಕಣ್ಣಿರುತ್ತೆ." ಎಂದು ಶಾರದಾ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶಾರದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಉದ್ಯೋಗಿ.

ಬಡ್ಡಿ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ.....

ಒಂದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಬಡ್ಡಿ!

ಬಚ್ಚಮ್ಮ ಹೇಳಿದಾಗ 'ಶಾಕ್' ಆಯಿತು. ಅವಳ ಮನೆ ಬಳಿ ಇರುವ ದರ್ಬಾರಿ ಈ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ಹಣ ಹೀಗೆ.

"ನಲವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಬರದಲ್ಲಾ, ಅದ್ರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಬಡ್ಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಅಸಲು ಕೊಡ್ತೀನಿ.....ಸಾಕಾಗಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ಸಾಲಾ ಮಾಡ್ತೀನಿ..." ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ ಬಚ್ಚಮ್ಮ. ಈ 'ಬಡ್ಡಿ' ಮಗನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅವಳು ಆಗಲೇ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಚೈನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. 'ತಾಯಿ ಕೊಟ್ಟ ಒಲೆ ಇದೆ. ಅದು ಯಾವಾಗ ಮಾರ್ಪಾಡಿ ಹತ್ತು ಹೋಗುತ್ತೋ' ಎಂದು ಹೇಳುವ ಅವಳ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ನೋವಿತ್ತೋ, ಸಹಜತೆ ಇತ್ತೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಮಾಲತಿಯವರಿಗಂತೂ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದವಳ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಬಲು ಖುಷಿ. "ನಾನು ಬೆಳಗ್ಗೆ 8ಕ್ಕೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ರಾತ್ರೀನೇ ಮರಳಿ ಬರೋದು. ನಮ್ಮ ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಹತ್ತು ಹೊಡೆ ದಿರುತ್ತೆ. ಅವಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ಮನೇಲಿ ಇರೋಕೆ

ಮನೆ 'ಬೆಳಗು'ವವರು

● ಭಾರತಿ

“ಚೆನ್ನಿ.....”

“ಎನ್ನವ್ವಾ?”

“ಇಲ್ಲಿ....ಟೇಬಲ್ ಮೇಲೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆ. ನೋಡಿದ್ದಾ?”

“ಹತ್ ರೂಪಾಯಾ? ನಾನೆಲ್ಲವ್ವಾ ನೋಡ್ತೀನಿ?”

“ನೋಡು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳ್ವೀಡ.....ನಾನು 10 ಗಂಟೆಗೆ ಸಿನೆಮಾಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಇಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದು ಜ್ಞಾಪಕ ಇದೆ....ಮಕ್ಕಳು ಆಟದ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನೀನು ಉಡಿ ಸೇರಿಸಿದೀಯ....”

“ಅಮ್ಮಾ....”, ಚೆನ್ನಿ ಧ್ವನಿ ನಡುಗಿತು. “ನಿಮ್ಮಾಣೆ.... ನಾನು ಕಾಸು ನೋಡ್ತಿಲ್ಲವ್ವ.....ಕದ್ದ ಹಣ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬರ್ತದೆ....”

“ಈ ನಾಟ್ಯ ಬಿಡು....ಆ ದೇವಿ ಇದ್ದಲ್ಲಾ....ಅವ್ವು ಹೀಗೆ ....ಮಳ್ಳಿ ತರಾ ಇದ್ದು, ನನ್ನ ಉಂಗುರ ಹೊಡ್ಕೊಂಡು ಹೋದ್ದು....ನಾಳೆಯಿಂದ ನೀನು ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ಬರ್ಬೀಡ....”

ಚೆನ್ನಿ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು, ಕೆಲಸ ಹೋಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲ, ಕಳವು ಆರೋಪದ ಮೇಲೆ ಕೆಲ್ಸ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತಲ್ಲ ಎಂದು. ನ್ಯಾಯ, ನಿಷ್ಠೆ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಚೆನ್ನಿಗೆ ಇದೊಂದು ಆಘಾತ.

ಚೆನ್ನಿಯ ಕತೆ ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ವಿಚಾರ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕ್ಲಿಷ್ಟ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಾಲ್ಕು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ 4 ಗಂಟೆಗೆ ಎದ್ದು ತನ್ನ ಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ 6 ಗಂಟೆಗೆ ಮನೆ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ನಾಲ್ಕು ಮನೆಯ ಪಾತ್ರೆ, ಬಟ್ಟೆ, ಮನೆ ಸಾರಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಮುಗಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗಂಟೆ ಒಂದು ಹೊಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬರುವ ಹೊತ್ತು. ಒಂದೇ ಉಸಿರಿಗೆ ಓಡುತ್ತಾಳೆ. ಹಳಸಲು ಅದು ಇದೂ

ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ನಾಲ್ಕು ಹೊಡೆದಾಗ ತನ್ನ ಕೆಲಸದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಮತ್ತೆ ಪಾತ್ರೆ ಉಜ್ಜಿ....ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಗಂಡ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಹೊತ್ತು ಮೂರುತ್ತದೆ. ಕಂಠ ಪೂರ್ತಿ ಕೂಡಿದೇ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಹೆಂಡತಿಯ ದುಡಿಮೆಯಿಂದ ತಂದು ಮಾಡಿದ್ದ ಬಿಸಿ ಊಟ ಅವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಂಗಲು ಇದ್ದದ್ದೇ. ಇವೆಲ್ಲಾ ಸರಿ, ಆದರೆ ಕೂಡಿದ ಗಂಡನ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾತ್ರ ಅವಳಿಗೆ ನುಂಗಲಾರದ ಬಿಸಿ ತುಪ್ಪ.

ಮಕ್ಕಳಿರಲವ್ವ ಮನೆ ತುಂಬಾ.....

ಮನೆಕೆಲಸದವರ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳೂ ಒಂದು ಕಾರಣ. ಒಂದೊಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿಯೂ 3 ರಿಂದ 9 ಮಕ್ಕಳಿವೆ. ಮೂರಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ದಾರಿದ್ರ್ಯ ರೇಖೆ ದಾಟಲಾಗದೆ ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳು ಎಳಸಿನಲ್ಲೇ ದುಡಿಮೆಗೆ ಕೈ ಹಚ್ಚುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ‘ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಓದಿಸುವ ಆಸೆ ಬಹಳ’ ಬಹಳ ಜನರಿಗೆ ಗಂಡದಿರ ಬೆಂಬಲ ಇಲ್ಲದೆ ಈ ಆಸೆ ಹಾಗೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬಾರದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ಬಹಳ ಜನ ಹೌದು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ ರಸ್ತೆಚಿಕ್ಕಿತ್ತೆಯ ನಂತರ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯಾದರೂ ಬೇಕು; ರಜೆ ಬೇಕು; ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಇರಬೇಕು. ಈ ಬೇಕುಗಳಿಗೆ ಸರಿ ಅನ್ನುವವರು ಯಾರು.

ರಾತ್ರಿಯಾಯಿತೆಂದರೆ ಮಲಗಲೂ ಅವಳಿಗೆ ಬಿಡುವಿಲ್ಲ. ಅವನ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿಯೇ ಒಂದಲ್ಲ, ಎರಡಲ್ಲ ಸಾಲಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆವಳು. ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಮಗುವಿನಲ್ಲೇ ಸತ್ತಿತು; ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರೆ ಹೊಡೆತ, ಬೈಗುಳ. ಇದು ನಿತ್ಯದ ಸರಕಯಾತನೆಯ ಬದುಕು ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆದೂ ಹಡೆದೂ ನಿಶಕ್ತಳಾಗಿರುವ ಅವಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮನೆಗಳ ದುಡಿಮೆ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಪಾಡು? ಬರುವ 180 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೂ ಕಲ್ಲು ಬಿದ್ದರೆ? ‘ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಂಥ ಪಾಡು ಬೇಡ. ಅವಾದರೂ ಓದಲಿ’ ಎಂದು ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ.

ಚಿತ್ರರಂಗ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು

ಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಈಗ ಅತ್ಯಂತ ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾಗಿರುವ ವಿಷಯ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಒಂದು ಲೇಖನ ಮಾರೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಲೇಖನಗಳು ಲೇಖಕರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೇ ಹೊರತು 'ಪ್ರಿಯಸಂಗಾತಿ'ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಆಗಿರಬೇಕೆಂಬುದಿಲ್ಲ.

—ಸಂ.

'ಹೆಣ್ಣು' ಎಂಬ ಪದ ಇನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿರುವುದು ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ಎಂದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಗೊಂದಲದ ಮಾತಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. 'ಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು' ಎಂಬ ವಿಷಯ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ವಸ್ತುವಾಗಬಲ್ಲುದಾದರೆ 'ಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿ ಗಂಡು' ಏಕೆ ವಸ್ತು ಆಗಲಾರದು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೊಂಚ ವಿವೇಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 'ಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವೇ ಚಿತ್ರರಂಗ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಎರಡೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿಸುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಗಂಡು ಹಾಗೂ ಹೆಣ್ಣು ಎರಡೂ ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಂಶಗಳಾಗಿ ಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿ ಬೆಸೆದು ಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಪೀರ್ಷಡೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಗಿನ ಆಸಮತೋಲನವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಯಾವ ಮಿತಿಯ ಒಳಗೆ ಈ ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಂಶಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆರಿಯಬೇಕು. ಮೂಕಿ ಚಿತ್ರಗಳ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರೇ ಹೆಂಗಸರ ವೇಷ ತೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭ, ನಂತರದ ಸಂದರ್ಭ ಹಾಗೂ ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂದರ್ಭ. ಈ ಮೂರು ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿನ ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರಗತಿಯ ಸರಣಿಯನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಆಟದಗೊಂಜಿ, ಸೆಕ್ಸ್

ಗಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬೆಲ್ಲಾ ಆಪಾದನೆಗಳಿವೆ. ಚಿತ್ರರಂಗ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಶೋಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು, ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸಮ್ಮೇಳನ, ಮಹಿಳಾ ವಿಮೋಚನಾ ಚಳವಳಿ.....ಈ ಹೆಸರಿನ ಹೋರಾಟ ಅಥವಾ ಚರ್ಚೆಗಳೇ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣಿನವನ್ನು ಬಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಗಾಢ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿವೆ. ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಧಾನಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸು

● ಗಂಗಾಧರ ನೊಡಲಿಯಾರ್

ತ್ತಿದ್ದವೇ ಹೊರತು ಹೆಣ್ಣು ಎಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಹಿಳಾ ಚಳವಳಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣಿನವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪ್ರಿಯ ಫ್ಯಾಷನ್‌ಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆನೋ ಎಂಬ ಗುಮಾನಿಯೂ ಬಾರದಿರದು.

ನಿನಿಮಾ ಭಿತ್ತಿಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ವಲಯಾಳಂ ನಿನಿಮಾ ಪೋಸ್ಟರ್‌ಗಳು ಅಶ್ಲೀಲ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಿಂಟಿಸುತ್ತಿರುವುದರ ವಿರುದ್ಧ 'ಭಾರೀ ಅವಮಾನ'ವಾದಂತೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ನಡೆದ ಚಳವಳಿಯು

ಗಾಂಧೀಜಿ.....

(6ನೇ ಪುಟದಿಂದ)

ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಏನೇ ಆದರೂ ಆತ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗಿರುವ ಆಸರೆಯೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ನಮಗಿರುವ ವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಭಗವಂತನ “ಕೃಪಾ ಕಟಾಕ್ಷ” — ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಒಂದು ಅಂಶ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ — ತನ್ನ ಸುತ್ತಣ ಕ್ರೂರ ವಾಸ್ತವತೆಗಳ ನಡುವೆ ಇದ್ದೂ, ಗಾಂಧೀಜಿ, ಇಂತಹ ಜಾಲಿತವೂ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿತನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಲ್ಲದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ರುವುದು ಅವರ ಒಟ್ಟು ಆಶೋಚನಾವಿಧಾನ, ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರ ರಾಮರಾಜ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯಂತೆ,

ಆದರ್ಶ ಸ್ತ್ರೀ ಸೀತೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಕೂಡ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಸ್ಪರ್ಶವಿಲ್ಲದ ಭ್ರಾಮಕ ಲೋಕದ ಕನಸಾಗುತ್ತದೆ.

ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಆಶಯಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಒಳ್ಳೆಯವಿದ್ದರೂ ಅವು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ನರಳುತ್ತವೆ. ಅವರ ಚಿಂತನೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಕೊರತೆಯೆಂದರೆ, ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಯಲ್ಲಿ ವರ್ಗ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸದಿರುವುದು. ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಪರಿಸರ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವಾಗ, ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾಮಾನ್ಯೀಕರಿಸಿ ಹೇಳುವುದು ಎಷ್ಟು ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗುತ್ತದೆ — ಎಂಬುದನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಮೂಲಭೂತ ಘಟಕ ವಾದ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೋಷಣೆಯನ್ನೇ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸದ ಗಾಂಧಿ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥ ರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರೀತ್ಯವಾದಿಗಳು (ಫೆಮಿನಿಸ್ಟರು) ವರ್ಗ ವಿಭಜಿತ ಸಮಾಜದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಅದರ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ಅಲುಗಿಸದೆಯೇ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದಕ್ಕಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಸವಲತ್ತುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡದೆ ಕೇವಲ ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳಿ ಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಹೋರಾಡುತ್ತಾರೆ.

—ಉಲೇಕ್ಷಾಂಡ್ರಾ ಕೊಲಂತ್ಸೆ

With best compliments from

**M/s JAGADISH
& Co.**

B.V.K. Iyengar Road,
Bangalore-53

ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿದ ಮಹಿಳಾ ನಾಯಕಿಯೇ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರ
ಪೊಂದರಲ್ಲಿ ಅರೆನಗ್ಗ ಹಾಗೂ ಪ್ರಣಯ ಕೇಳಿ ದೃಶ್ಯ
ಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. 'ಅದು ಚಿತ್ರಕತೆಗೆ ಅಗತ್ಯ
ವಿತ್ತು' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡಿ ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಗೆ
ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿರುವ ನಟ
ಯರು, ಸಹನಟಿಯರು ಎಲ್ಲರೂ "ಕತೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ
ಬೆತ್ತಲಾಗಲೂ ಸಿದ್ಧ" ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.
'ಚುಂಬನ' ಕತೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮದೇನೂ
ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನಟರು ಈ ಬಗೆಯ
ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ನಾನು ಕೇಳಿಲ್ಲ.
ನಟನಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಅಂಶ ನಟನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಏಕೆ ಎಂಬುದೂ
ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯ. ಇಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ
ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಟನಿಗೆ (ಅಂದರೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ) ಕೆಲವು ವಿಷಯ
ಗಳಲ್ಲಿನ ಸಂಕೋಚ ಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ ಸಂಸಾರಿ
ಯಾಗಲು ಬಿಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದರ ಅರಿವಿನ ವಿರುದ್ಧದ
ಹೋರಾಟವಿದು ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ಮನಗಾಣ
ಬೇಕು. ಸದಾ ಪುರುಷರಷ್ಟೇ ಸಮಾನ ಗುಣಹೊಂದಿ
ರುವ ಮಹಿಳೆ 'ಸಮಾನತೆ' ಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿರುವ
ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ತನದ ಆಕರ್ಷಣೆ ಒಡ್ಡುವ ಛಾತಿ
ಇದೆಯೇನೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನವೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ
ಬಾರದಿರದು.

ಬ್ಲಾಫಿಲಂ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಗಂಡು-
ಹೆಣ್ಣು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ
ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಶೋಷಿಸಿದರೆಂದಾಗಲಿ, ದುರುಪಯೋಗ
ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆಂದಾಗಲಿ ಆರೋಪಿಸುವುದಾದರೆ ಗಂಡಿನ
ಪಾಲಿಗೂ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ
ಇಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರದೂ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಪಾತ್ರ. ಆದರೆ ಈ
ಸಿತಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ವಿರೋಧ ಹಾಗೂ ಬೇರು
ಬಿಟ್ಟಿರುವ ರೂಢಿಗತ ಮೌಲ್ಯದ ಒಳಸದರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ
ಬಿಟ್ಟಿರುವ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದಷ್ಟು ಅಘಾತ
ವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದೆ. ಇಂತಹವರು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಣ್ಣ
ತನಗಳ ವಿರುದ್ಧ, ವಿಕೃತ ಅಭಿಲಾಷೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ
ಹೋರಾಡಲೇ ಬೇಕಾದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರರಂಗದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಈಗ ಬದಲಾಗುತ್ತಿವೆ.

'ಪತಿಯೇ ದೈವ' ಎಂಬ ಸೂತ್ರ ಈಗ ಸವೆದು ಹೋಗಿದೆ.
ಒಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೊಳಗಾದ ನಾಯಕಿ
ಬಾವಿಗೆ ಹಾರಿ ಅತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಈಗ
ಸೇಡುತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ 'ವೀಗ ಮಹಿಳೆ'ಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಜೊತೆಗೆ ನಿರ್ದೇಶಕಿಯಾಗಿ,
ನಿರ್ಮಾಪಕಿಯಾಗಿ, ನಾಯಕನಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು
ಸಂಭಾವನೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವಳಾಗಿ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿ
ಯಿಂದಲೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಆದರೂ ಸಿಲ್ಹಾಸ್ಮಿತಾ, ಜಯಮಾಲಿನಿಯರ
ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕುರಿತ ದಂದ್ರ ಅಮಿಷವನ್ನು
ಬೆಳೆಸುವ ಒಂದು ವರ್ಗದ ನೀಚಯತ್ನ ಮಾತ್ರ ಇಡೀ
ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುಲುಕಿತಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಸಿಲ್ಹಾಸ್ಮಿತಾ, ಜಯಮಾಲಿನಿಯರ ಮೂಲಕ
ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕುರಿತ ದಂದ್ರ ಅಮಿಷವನ್ನು
ಬೆಳೆಸುವ ಒಂದು ವರ್ಗದ ನೀಚಯತ್ನ ಮಾತ್ರ ಇಡೀ
ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುಲುಕಿತಗೊಳಿಸಿದೆ.

'ಮಹಿಳಾ ಸಿನಿಮಾ' ಎಂಬ ಚಳವಳಿ ಈಗ
ಆಗತ್ಯವೇ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ಮಹಿಳಾ ಸಮಸ್ಯೆ
ಯನ್ನೇ ಕುರಿತಾದ ಮಹಿಳೆಯರೇ ತಯಾರಿಸುವ ಚಿತ್ರ
ಗಳು ಇಂದಿನ ಆಗತ್ಯವೇ? ಎಂಬುದು ಉತ್ತರವೂ
ಆಗಬಹುದು. ಈ ಚಳವಳಿ ಪುರುಷರ ನೀತಿಯನ್ನು
ಖಂಡಿಸುವ ಧೋರಣೆಯಾಗದೆ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲೇ ಜಾಗೃತಿ
ಮೂಡಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಯಬೇಕು ಎಂದು
ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುವ ವಿಮರ್ಶಕಿಯೊಬ್ಬರ ಮಾತು
ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಈಗ ಮತ್ತಷ್ಟು ಆಕರ್ಷಕ

1) ಆರು ವರ್ಷಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉಳಿತಾಯ ಸರ್ವಿಫಿಕೇಟ್ ಆರನೇ ಮಾರಿಕೆ.

2) ಆರು ವರ್ಷಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉಳಿತಾಯ ಸರ್ವಿಫಿಕೇಟ್ ಏಕನೇ ಮಾರಿಕೆ

3) ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸ್ ಟೈಂ ಡಿಪಾಜಿಟ್‌ಗಳು
ಒಂದು ವರ್ಷದ ಆಕೌಂಟ್ — 9.5%
ಎರಡು ವರ್ಷದ ಆಕೌಂಟ್ — 10%

ಮೂರು ವರ್ಷದ ಆಕೌಂಟ್ — 11.5%

* ಸಾಲಿಯಾನ ಶೇಕಡಾ 12% ರಂತೆ ಚಕ್ರಬದ್ಧಿ ತರುವುದು.

* ನೀವು ತೊಡಗಿಸಿದ ರೂ. 100 ಆರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ನಿಮಗೆ ರೂ. 20 — 50 ತರುವುದು.

* ಶೇಕಡಾ 12 ರಂತೆ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸಾವಕಾಸ ಮಾಡುವುದು.

ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವಾಗ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿರಿ

* ನಿಮ್ಮ ಸಮೀಪದ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿ

* ಜಿಲ್ಲೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಕೇಂದ್ರ, ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವೀಧಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-560 001.

(ಫೋನ್ ನಂ. 72785 ಅಥವಾ 258470)

With best compliments from

MOTOR INDUSTRIES CO. LTD. Bangalore.

Manufacturers of: Fuel Injection Equipment for Diesel Engines and Spark Plugs for Petrol Engines under Licence of BOSCH, Germany

* Fuel Injection (pumps)
(single- & multi-cylinder)

* Elements

* Nozzle-holders

* Filters & Filter Inserts

* Governors and Feed pumps

* Delivery valves

* Nozzles

* Spark Plugs

MICO - Triggers the wheels of progress